SAMEN DOEN!

Cultuureducatie. Gewoon DOEN!

In gesprek met penvoerders Ton Wilbers (ECI) en Norbert Leurs (RICK)

De provincie Limburg besloot in 2016 cultuur-educatie regionaal te organiseren. Daarvoor werden zes penvoerders aangewezen. In Midden-Limburg zijn dat Regionaal Instituut Cultuur en Kunst (RICK) in Weert en ECI Cultuurfabriek in Roermond. Om elkaar te versterken en het werkgebied te vergroten, besloten beide organisaties samen te werken. Dit resulteerde in 'DOEN! Cultuureducatie met Kwaliteit Midden-Limburg'. Norbert Leurs (hoofd onderwijs RICK) en Ton Wilbers (projectleider ECI Cultuurfabriek) zijn de kartrekkers.

Hoewel hun organisaties en werkwijzen verschillen, bleek dat zij elkaar prima aanvullen. Norbert: "In het werkgebied Weert hadden we al cultuurcoaches en rechtstreekse lijnen met het onderwijs. In het Roermondse moest die structuur nog worden opgezet." Ton vult aan: "Door samen te werken, ontstaat er een groot werkgebied met veel deskundigheid, zowel vakinhoudelijk als organisatorisch. Samen kunnen we waardevolle verbindingen leggen binnen en buiten het vakgebied. Dat is de kracht van ECI en RICK."

CmK-scholen

Inmiddels zijn 72 van de 89 basisscholen in het werkgebied zogenoemde 'CmK-scholen'. Intermediairs vanuit beide kunsten-centra legden contact met de scholen om hen uit te nodigen aan het traject deel te nemen. Ton: "Omdat onze organisatiestructuren anders zijn, hebben we de benadering en begeleiding van scholen verschillend aangepakt. In Weert werden combinatiefunctionarissen ingezet als intermediairs. In Roermond hebben we zzp'ers ingeschakeld." Niet iedere basisschool besloot zich meteen aan te sluiten. Norbert: "Sommige scholen wilden eerst een eigen traject afronden, andere scholen hadden er niet de personele capaciteit voor. Een school had cultuureducatie al geïntegreerd in de zaakvakken." CmK-scholen volgen de Cultuurloper Limburg. Dit biedt een handvat voor visievorming, ondersteuning, coaching en borging van cultuureducatie. Iedere school kan dit traject naar eigen inzicht en tempo doorlopen met ondersteuning vakdocenten.

Co-creatie, het kloppend hart van CmK3

Vanaf CmK3 zetten RICK en ECI meer in op cultuurmeesters en co-creaties. Ton: "Eerst hebben we ingezet op bewustwording en deskundigheidsbevordering van docenten. In CmK3 zetten we in op meer diversiteit. We verbinden scholen aan culturele partners en zetten projecten op. Zo stimuleren we scholen om erop uit te gaan met kinderen en hen kennis te laten maken met allerlei vormen van kunst en cultuur. We richten ons bovendien extra op scholen waar cultuur minder vanzelfsprekend is." Norbert: "Co-creatie is het middel waarmee we kinderen met cultuur willen laten kennismaken. Een cultuurmeester (een combinatie van intermediair en vakdocent) begeleidt de lessen. Het hele traject wordt vastgelegd en geëvalueerd. Zo borg je cultuureducatie voor de lange termijn."

Een voorbeeld van co-creatie door ECI zijn de lesbrieven over de Roermondse architect Pierre Cuypers, locatiebezoeken, workshops en een leerlingenexpositie. In Weert staat het project 'Graven naar graven' op de planning, gekoppeld aan lessen, een film, een rondleiding door het stadspark en een museumbezoek. Het project wordt uitgevoerd met Museum W, het Munttheater en RICK.

Zowel Ton als Norbert zijn sterk gemotiveerd om cultuur in het onderwijs de plek te geven die het verdient. "Zou de impulsregeling ooit ophouden te bestaan, dan hopen we dat we samen met de scholen een goede basis hebben gelegd voor verduurzaming. Onder andere door muziek, dans, drama, beeldend, architectuur en erfgoed leren kinderen samenwerken, communiceren, kritisch en oplossingsgericht denken. Daar heeft iedereen op termijn iets aan. Immers, de maatschappij en het bedrijfsleven vragen steeds meer om creatieve mensen die zelfbewust in het leven staan en buiten de lijntjes durven kleuren. Cultuureducatie moet je dus gewoon doen!"

Ton Wilbers (projectleider ECI cultuurfabriek en coördinator DOEN!)

De landelijke impulsregeling voor cultuureducatie bestaat sinds 2013. In blokperiodes van vier jaren, ontvangen penvoerders budget voor de structurele integratie van cultuureducatie op basisscholen. Het programma richt zich op de ontwikkeling van het curriculum, deskundigheidsbevordering van leerkrachten en de versterking van de relatie school en sociaal cultrele omgeving. CmK1 liep af in 2016. De vier jaren van CmK2 eindigden in 2020. In 2021 komt voor de derde tranche geld vrij om kinderen actief bij cultuurbeleving te betrekken.

Norbert Leurs (hoofd onderwijs RICK en coördinator DOEN!)

“Het mooie van DOEN! is dat wij als school dingen kunnen DOEN die we normaal niet doen. Samen brengen we de kinderen in aanraking met allerlei vormen van kunst en cultuur en je ziet ze opbloeien en enthousiast worden. Het is iedere keer weer geweldig om te zien hoe verborgen talenten van kinderen zichtbaar worden. Zo leren wij de kinderen nog beter kennen en zien we ze in hun kracht. Daar ben ik trots

Jan van Espen
Directeur
Basisschool ’t Mozaïek

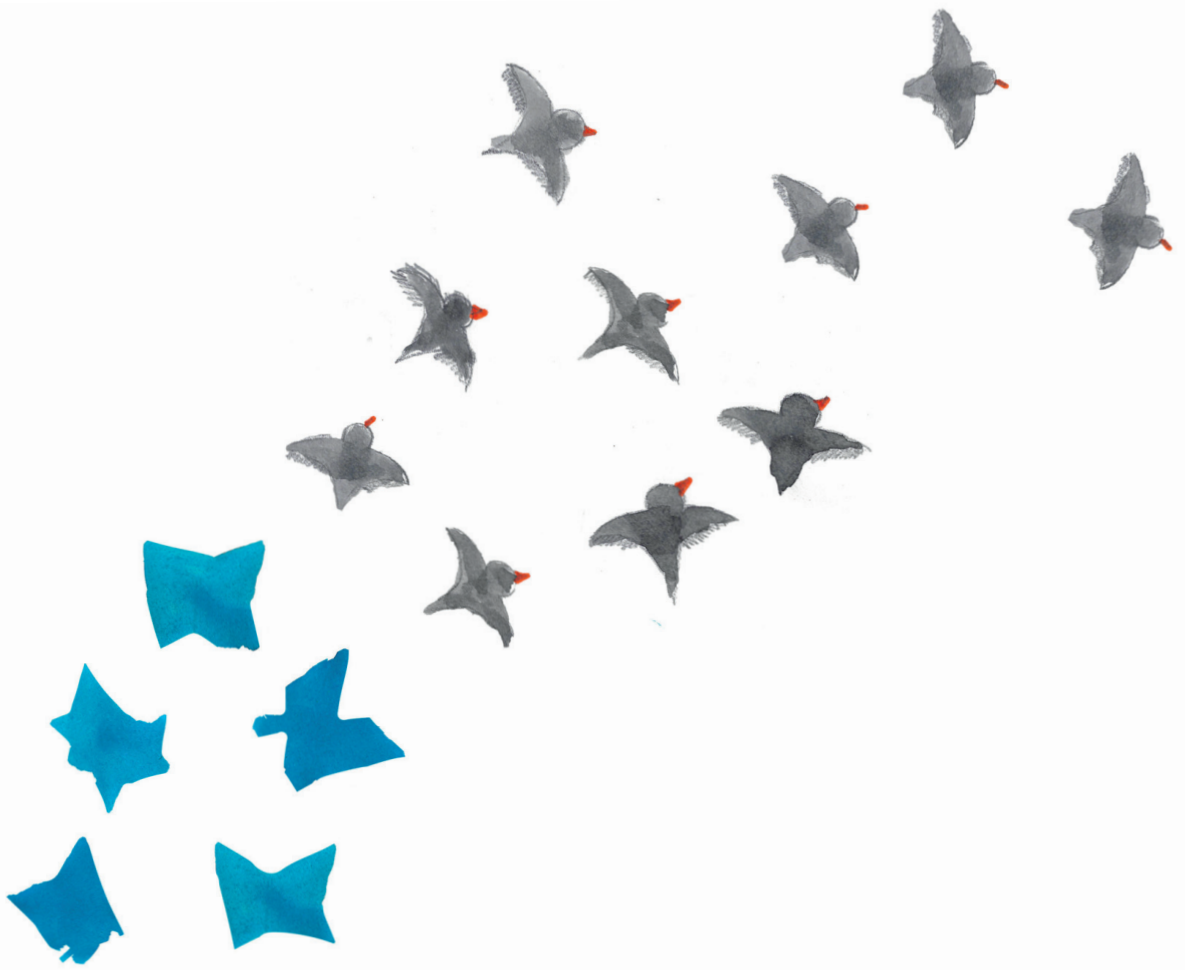

Zee

Tranen van emotie
dagen gaan voorbij
je voelt je gebroken
als een glas dat gevallen is.

Ik hoor mezelf denken
Wat nu?
Wat later?
Wat in de toekomst?
Mijn telefoon
Is leeg van het bellen.

Tranen stromen over je wangen
als een wilde, zoute zee.
Het moet en kan alleen maar samen
samen als een vlucht vogels
die uitvliegt.

En de zon schijnt door,
alsof er niets aan de hand is.

Rowena Bremmers

Vrijheidsbos symboliseert kernwaarden

Ter gelegenheid van 75 jaar vrijheid werd in 2020 op initiatief van een leerkracht van onderwijsstichting Swalm & Roer het project ‘Vrijheidsbomen’ opgezet. Maar liefst 18 Roermondse en 2 Duitse basisscholen namen deel en presenteerden eind februari 2020 hun vrijheidsboom tijdens de expositie ‘Het Vrijheidsbos’ in ECI cultuurfabriek in Roermond.

In de aanloop naar de expositie volgden de deelnemende scholen een speciaal lesprogramma opgezet rond de bevrijding van Roermond op 1 maart 1945. Centraal daarbij stond de boom en werd het begrip ‘vrijheid’ vertaald naar de kernwaarden: Iedereen is anders, iedereen mag zichzelf zijn en iedereen verdient respect. Ook mochten de leerlingen zelf hun creativiteit de vrije loop laten door samen een kartonnen boom te beschilderen en te versieren.

Muziekonderwijs en cultuureducatie: de ‘horizontale’ leerlijn bij OBS Molenakker

Wil van Melick is enthousiast. Hij staat pal achter de mogelijkheden die Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) en het Jeelo-onderwijs bieden voor muziekonderwijs op school.

Wil is leerkracht en samen met Yvonne Aldenzee interne cultuurcoördinator (icc’er) bij OBS Molenakker in Weert. OBS Molenakker is een van de vier basisscholen in de regio Nederweert-Weert die volgens het Jeelo-concept tweejaarlijks twaalf maatschappelijk relevante projecten behandelen. Cultuureducatie en muziekonderwijs lopen als een rode draad door al deze thema’s. Het is als het ware de horizontale leerlijn binnen het curriculum.

Wil: “We hebben muziek-opnames gemaakt in het kader van verkeersveiligheid, het aspect beeldend toegepast bij natuurprojecten, toneelstukken geschreven bij het vroegerthema en dansjes gemaakt bij het thema ‘Leren voor later’. Door die multidisciplinaire aanpak kunnen kinderen zich op diverse vlakken ontwikkelen. Niet alleen cognitief, maar ook in zelfbewustzijn en maatschappelijk. Cultuureducatie en muziekonderwijs op school zijn daardoor echt een verrijking. De kinderen zijn 100% geconcentreerd. En zeg nou zelf, het is toch geweldig als een zangcanon lukt!”

OBS Molenakker ontwikkelde samen met vakdocenten van DOEN! lessen cultuureducatie. “Daarmee kunnen we nog jaren vooruit. Als de tweejaarlijkse Jeelo-cyclus voorbij is, kunnen we de lessen gewoon weer opnieuw geven. Die behouden hun waarde.” Helaas zijn de lessen in 2020 niet doorgegaan door corona. “Dat was echt heel jammer. We hebben geprobeerd het zo goed mogelijk op te lossen met eigen leerkrachten. Toch merk je dat niet iedere leerkracht zich senang voelt bij het geven van muziekonderwijs. De lessen zitten echter goed in elkaar. Als je die eenmaal ervaren hebt, raak je er vertrouwd mee en wordt het geven van die lessen steeds makkelijker en leuker! Muziekonderwijs heeft binnen OBS Molenakker duidelijk een plek gekregen. De leerkrachten zijn enthousiast en de kinderen ook. En waarom niet? Een rap bedenken over geschiedenis is taal en muziek. Zo is ouwe meuk toch leuk!”

Wil van Melick (interne cultuurcoördinator OBS De Molenakker)

DOEN! Afsluiting CmK2/Start CmK3

Wo 20 oktober

13.45 - 17.30

Voor: geïnteresseerden uit het onderwijs

Met: een spreker en workshopleiders en natuurlijk veel kunst en cultuur

LOCATIE

Kasteel Groot
Buggenum
Loorderstraat 3
6096 NE Grathem

SCHATGRAVERS

Het was de laatste schooldag voor de kinderen van groep 8. Die ochtend hadden we in de vorm van een gedichtenbundel, de poëtische vrucht gepresenteerd van een reeks schrijf- en tekenlessen. Niet zomaar een bundel met dichterlijke kindergedachten; nee een écht poëtisch tijdsdocument was het geworden. Een verzameling gedichten en tekeningen waarin de kinderen in intense en aangrijpende beelden en bewoordingen hun ervaringen, angsten, verliezen en gevoelens hadden neergelegd, rond de eerste coronagolf die ons land teisterde.

Terwijl de kinderen nog verrukt bladeren in de naar verse drukinkt geurende bundels, sta ik aan een tafel en pak mijn spullen in. Dan komt een van de kinderen naast mij staan. Steunend met zijn handen op tafel kijkt hij me kort zwijgend aan. De clown die hij in de lessen altijd was is even verdwenen. Dan legt hij zijn hand op mijn schouder en zegt met zachte stem: 'We hebben écht een mooie band opgebouwd samen hè, de laatste weken.' Zijn woorden hangen even zinderend tussen ons in. Dan geeft hij me een high five en loopt terug naar zijn klasgenoten.

Is dat niet waar we het allemaal voor doen, in al de creatieve vaklessen op zoveel verschillende scholen. Om kinderen aan te raken op plekken in hun hart en emotie? Daar waar de reguliere lessen maar zelden reiken? Want ja, rekenen, aardrijkskunde of grammatica, zijn zeker waardevolle en noodzakelijke vakken. Maar dat zijn absoluut ook die lessen, die kinderen toestaan ongebreideld te graven in hun eigen gevoelswereld. Die hen laten zien hoe ze hun werkelijke gevoelens en emoties op kunnen diepen uit zichzelf. En daar dan vorm aan te leren geven in kleurige penseelstreken of ruwe potloodlijnen, in toneel, muziek of zang, of in rake poëtische woorden.

In die zin zijn we als creatieve vakdocenten allemaal schatgravers. En verkeren we in de bevoorrechte positie dat wij kinderen in de meest ontvankelijke periode van hun leven, schatkaarten aan mogen reiken, die hen de weg wijzen naar die ruwe gevoelsdiamanten die diep in hunzelf verborgen liggen. Hen die plekken in hun hart mogen wijzen, waar de schatkisten verborgen liggen, die rijkelijk gevuld zijn met hun gevoelens, emoties en angsten en dromen.

En dat wij dan middels onze creatieve vaklessen, geschouderd naast de kinderen mogen staan en hun kunnen tonen hoe ze expressief vorm kunnen geven aan hun eigen gevoelens en emoties. Zodat die misschien minder overweldigend, groots, beangstigend of gewoon nog veel leuker en waardevoller worden dan ze eerst misschien leken.

Hans van bergen

Plusklas maakt eigen film

Voor leerlingen van Kindcentrum Aan de Bron en Brede School Moesel in Weert die meer- of hoogbegaafd zijn, is er een plusklas. Hier krijgen zij leerstof die specifiek op hun behoeften is afgestemd. Om creativiteit en samenwerken te bevorderen, wordt er vooral thematisch onderwijs gegeven. Zo werd voor het thema 'Het Oude Egypte' door DOEN! een kort project opgezet waarbij in een aantal lessen wereldoriëntatie de lesstof werd behandeld. Hierna mochten de 17 plusklasleerlingen zelf aan de slag. Samen met een docente beeldend maakten zij een film waarin zij de opgedane kennis in een verhaal uitbeeldden. Bijzonder daarbij was dat de kinderen zelf zorgden voor verhaal, decor, kostuums, acteren en filmen. De reacties op de film waren lovend: "De film is superleuk geworden" en "Wat hebben de leerlingen, met hun enorme vindingrijkheid, het geweldig gedaan!"

Meer doen met deskundigheids bevordering

Een van de pijlers van Cultuureducatie met Kwaliteit is de deskundigheidsbevording van leraren, vakdocenten en educatief medewerkers.

Voor het onderwijs betekent dit dat DOEN! op allerlei manieren kan onder-steunen bij (bij)scholing rond cultuur-educatie. Zo kunnen (aankomend) icc'ers een gecertificeerde opleiding of een verdiepingstraject volgen. Daarnaast worden op verzoek vanuit een thema creatievere lessen ontwikkeld voor een kleine groep, een heel schoolteam en zelfs voor meerdere scholen samen. Ook rond vaardigheidstrainingen zijn legio mogelijkheden. Denk bijvoorbeeld aan ukelele-lessen en het gebruiken van boomwhackers bij de discipline muziek of werken met klei en hout bij de discipline beeldend. Maar ook voor meer inzicht in lessen rond kunstbeschouwing, zoals filosoferen met kinderen en luisteren naar muziek, kan men bij DOEN! terecht. Voor de culturele sector heeft DOEN! een eigen training genaamd 'Cultureel Navigeren' opgezet en wordt de training 'Van Rondleiden naar Begeleiden' aangeboden.

Aniek Simons (interne cultuurcoördinator basisschool De Violier)

Bs De Violier: Cultuur Loper basis voor een samenhangend en structureel plan

Bij basisschool De Violier in Echt werkt men sinds 2019 met De Cultuur Loper om cultuureducatie vorm te geven. De Cultuur Loper is een meerjarig programma waarmee scholen de kwaliteit van de eigen cultuureducatie kunnen verbeteren.

"Omdat de Cultuur Loper werkt met een gedegen stappenplan, hebben we nu, drie jaar later, een duidelijk cultuureducatieplan liggen." Aan het woord is Aniek Simons, interne cultuurcoördinator bij De Violier. "We willen alle kinderen tijdens hun basisschoolperiode in aanraking brengen met de disciplines dans, drama, film/fotografie en beeldende vorming. Op deze manier ontwikkelen ze een brede basis in cultuur en ontdekken ze hun eigen voorkeuren en talenten." Het plan van De Violier is tweeledig. Enerzijds wil men ieder jaar gedurende vier weken in alle groepen een cultuurdiscipline centraal zetten. Daarnaast wil men de kinderen door een jaarlijks bezoek kennis laten maken met diverse culturele activiteiten.

Deel een van het plan is vorig jaar voor de eerste keer uitgevoerd. Rond de herfstvakantie zijn in iedere groep vier lessen door een vakdocent gegeven en heeft de eigen groepsleerkracht zelf vier lessen gegeven. Zo maakte Aniek als leerkracht van groep drie samen met de kinderen kennis met beeldende vorming. "We hebben allemaal een keramieken paddenstoel gemaakt en in mijn eigen lessen zijn we aan de slag gegaan met mozaïeken."
Enthousiast toont ze haar geslaagde creaties die een plekje hebben gekregen op de kast in haar kantoor: "Ik vond het echt leuk! De vakdocent was heel goed en heeft mij bovendien zeer bruikbare handreikingen kunnen geven. De kinderen, groepsleerkrachten en vakdocenten hebben deze periode als leuk en leerzaam ervaren."

Ook komend jaar staan weer vier weken cultuureducatie samen met een vakdocent ingepland. Daarnaast zal het tweede deel van het plan, het bezoek aan een theater, schrijver, museum en tentoonstelling, uitgevoerd worden. "Komend schooljaar gaan we opnieuw aan de slag met ons cultuurplan. We hebben er weer veel zin in!"

In wie schuilt een bijzonder architect?

Roermond staat in 2021 in het teken van het Cuypersjaar. Daarom hebben DOEN!, Cuypershuis Roermond, ECI cultuurfabriek en Stichting Swalm & Roer het educatief project 'Dichter bij Cuypers' opgezet. Het project is in april 2021 aangeboden aan de basisscholen in de gemeente Roermond en inmiddels hebben zich de eerste scholen aangemeld.

Tijdens 'Dichter bij Cuypers' gaan leerlingen op ontdekkingstocht door het leven van Pierre Cuypers. Ze doen dat door met de klas het Cuypershuis in Roermond te bezoeken. Daar naast gaan de leerlingen tijdens drie workshops zelf aan de slag met sjabloneren en bouw-kundig tekenen, die ze vervolgens linken aan moderne technieken zoals graffiti en digitaal tekenen. Als afsluiting ontwerpen de leerlingen zelf een gebouw en de modellen worden in een exposite samengebracht.

v.l.n.r. Marijn en Daphne Kluskens (broer & zus en leerling ikc De Kerneel)

Daphne en Marijn Kluskens,

“Het was een week

Bij ikc De Kerneel wordt het CmK-traject doorlopen aan de hand van themaweken. Tijdens deze weken staan vier disciplines centraal: beeldend 2D en 3D, drama en digitale media. De leerkrachten bereiden de lessen voor onder begeleiding van vakdocenten en geven deze vervolgens zelf aan de leerlingen. Zo ook aan Marijn en Daphne Kluskens (broer en zus), leerlingen uit groep 5.

Vlak voor de herfstvakantie vond de eerste themaweek ‘Ontdekkingen’ plaats. In aanloop naar de themaweek mochten de leerlingen zelf twee disciplines kiezen waarmee ze wilden werken. Marijn koos voor beeldend 2D en stop-motion: “Ik vind het heel interessant om met techniek bezig te zijn. Stop-motion sluit daar goed bij aan”.
Daphne koos naast drama ook voor beeldend 2D. Met name het werken met aquarelverf viel in de smaak: “Eerst moest je een blad papier nat maken met een kwast. Als je daarna een puntje verf op het blad liet vallen, vloeide deze helemaal uit. Zo kon je allerlei vormen ontdekken”.

leerlingen ikc De Kerneel:

vol ontdekkingen!”

Insteek van De Kerneel is om tijdens de themaweken groepsdoorbrekend te werken. Voor Daphne en Marijn betekende dit samenwerken met kinderen uit groep 6. Dit waren ze al gewend van de creamiddagen op vrijdag. “Leuk om weer met vrienden uit andere groepen te werken!”, aldus Marijn. Daphne: “Zo kun je nieuwe vrienden maken.” Dat je dan les kreeg van een andere meester of juf vonden beiden alleen maar positief: “Alle juffen en meesters zijn leuk!”. Voor Daphne zat het thema ‘Ontdekkingen’ vooral in het feit dat je zelf moest ontdekken wat je moest doen. Voor drama betekende dit dat ze aan de hand van een zelfgemaakte strip zelf moest bedenken hoe ze deze ging uitvoeren. Marijn ontdekte dat je met stop-motion hele films kunt maken met een verhaal en geluid.

Voor de volgende themaweek hebben ze ook al ideeën. Daphne wil graag meer bewegen. Dans zou een goede aanvulling zijn. Voor Marijn mag er meer met elektronica en techniek worden gewerkt. Ideeën genoeg!

Marjolein Peeters, combinatiefunctionaris cultuur Roermond:

“Mijn functie beweegt mee met de behoeften van de gemeenschap”

De combinatiefunctionaris cultuur is de spil tussen cultuur en het onderwijs. In de gemeente Roermond is deze taak weggelegd voor Marjolein Peeters. Zij verbindt de betrokken partijen in de gemeente en stimuleert cultuurdeelname. Voor een project in Boukoul werkte Marjolein samen met DOEN!

Gemeenschapshuis De Kamp in Boukoul vroeg Marjolein of zij kon helpen om een aanbod voor kinderen op te zetten. Daarop ging Marjolein praten met de naastgelegen basisschool St Theresia en klopte vervolgens aan bij DOEN!. Samen zetten ze een eenvoudig plan in werking waarbij de kinderen direct na school in het gemeenschapshuis 12 weken voor een kleine prijs fotografie-, dans-, toneel- of tekenles konden volgen. Marjolein: “Alle cursussen zaten vol! De enige kinderen die niet meededen, hadden gewoon al iets anders op dat tijdstip, bijvoorbeeld voetbaltraining.”

Inmiddels staan via een bestaande cultuuraanbieder twee reguliere korte cursussen (dans en tekenen) gepland die starten zodra de coronamaatregelen dit toelaten. “Het doel is om een of twee jaarcursussen voor kinderen in het gemeenschapshuis te geven aansluitend aan school en bij succes wilen we deze cursussen ook aan volwassenen gaan aanbieden.” Juist die verduurzaming vindt Marjolein belangrijk: “Je kunt met subsidies heel makkelijk iets realiseren, dat kost bijna niets. De uitdaging is de borging en doorontwikkeling, want hoe zorg je dat na een project een kind naar de muziekschool stapt en zegt ‘ik wil op les.”

De werkzaamheden van Marjolein zijn sinds de start van DOEN! verschoven van onderwijs naar het aanbod in de wijken en buiten schooltijd. Dat komt onder andere door een gedeeltelijke overlapping in de rol van de combinatiefunctionaris en de intermediair van DOEN!. Dat is zeker niets negatiefs, vindt Marjolein. “Onze samen- werking is goed en mijn functie moet meebewegen met de behoeften van de gemeenschap. We willen tenslotte allemaal hetzelfde bereiken. Mij maakt het niet uit wie dat bereikt, als we het maar bereiken.”

Marjolein Peeters (combinatiefunctionaris cultuur Roermond ECI cultuurfabriek)

Samenwerking met de combinatiefunctionaris

Binnen een aantal gemeenten zijn combinatiefunctionarissen kunst- en cultuur werkzaam. De intermediairs van DOEN! werken nauw met hen samen. De precieze taakstelling, en daardoor de invulling van de samenwerking, verschilt per gemeente. Zo zijn de combinatiefunctionarissen voor Weert en Nederweert, Johannie van Tuel en Cyrina van der Bolt, als cultuurcoaches van RICK voor de scholen, tevens aan-gesteld als intermediair voor DOEN! Marjolein Peeters combinatiefunctionaris bij ECI cultuurfabriek is vooral werkzaam in het sociaal domein en werkt op dit gebied samen met intermediair Marion Beerens om mooie projecten ‘in de wijk’ in combinatie met het primair onderwijs neer te zetten. Binnen Leudal en Maasgouw wordt de combinatiefunctionarisregeling uitgevoerd door Myouthic. Fer Koolen bekijkt samen met DOEN! welke verdieping van het aanbod, zowel tijdens schooltijd als naschools, ze de scholen kunnen meegeven. Fer wordt hierbij ondersteund door Anne de Graef. Rick Vechel werkt als cultuurcoach via Menswel nauw samen met intermediair Ed Hul om cultuureducatie te verankeren bij de scholen van Echt-Susteren.

Graven naar de graven

Altijd al archeoloog willen worden? Zo'n duizend basisschoolkinderen uit Weert kruipen in de huid van een archeoloog en gaan net als de professionals op zoek naar de geschiedenis van Weert. Het project 'Graven naar Graven' is een nieuw project van DOEN! samen met Ku+Cu.

Het stadspark in Weert wordt momenteel heringericht. Dit betekent dat de grond letterlijk open ligt. Vroeger stonden hier de voorburcht en het kasteel van de graven van Horne. De beroemste is Philips van Horne. Hij was één van de vrienden van Willem van Oranje. "Een prachtig moment om kinderen een stukje geschiedenis van hun eigen stad te laten beleven", zegt Johannie van Tuel, intermediair bij DOEN!.

Op school krijgen de kinderen een film te zien, gemaakt door Beam It Up uit Eindhoven. Een archeoloog buigt zich over een historische kaart en vertelt aan zijn dochtertje wat er allemaal in Weert is gebeurd. De historische feiten zijn in animaties verwerkt. Het is veel te veel voor de archeoloog. Hierop zegt zijn dochtertje: "Misschien kun je de hulp inroepen van de kinderen die nu kijken?" Vanaf dan begint de interactie met de kinderen. In groepjes gaan ze aan de slag met de vraag hoe ze als archeoloog de opgravingen zouden aanpakken. Waar moet je op letten en welke keuzes maak je?

Vervolgens brengen zevenhonderd kinderen, gewapend met helm en kaart, een bezoek aan het stadspark. In spelvorm leiden de Weerter acteurs Erik Fikken en Willem Hoeben ze rond. In een uur tijd zien ze de professionele archeologen aan het werk, klimmen ze in de uitkijktoren en voeren ze opdrachten uit.

v.l.n.r. Gertie Poels (educatiemedewerkre Munttheater Weert), John van Cauteren (conservator museum W) en Johannie van Tuel (intermediar DOEN!)

Deel twee van het project gaat over het conserveren van archeologische vondsten. Waarom doen we dat én wat zou jij willen bewaren voor de toekomst? Hierop maken de kinderen iets dat ze willen bewaren. Bijvoorbeeld een tekening, boek of vaasje. Het project wordt afgesloten met een bezoek aan het nieuwe Museum W in Weert.

"Het project nodigt uit tot vragenstellen en brengt de geschiedenis van de eigen stad dicht bij de kinderen", aldus Gertie Poels van het Munttheater Weert.

2 DONDERDAG, 09-07-2020

VROEGER & NU — *Verandering Synergie school door de jaren heen*

Toen de synergieschool nog de Alfonsusschool heette.

Onze school door de buurt gered van de sloophamer

DOOR: MARWA AHAMMAR

ROERMOND - De meeste kinderen van onze groep hebben acht jaar lang doorgebracht op de Synergieschool. Maar het gebouw en de school bestaan al veel langer. Onze verslaggeefster Marwa Ahammar duikt voor jullie in de geschiedenis van onze school.

Vroeger heette de school geen 'Synergieschool' maar 'Sint Alfonsusschool'. Door de jaren heen zijn er superveel dingen veranderd. De school bestaat dit jaar 100 jaar! In 2015 werd de school verbouwd. Eigenlijk zou de school kapot worden gemaakt, maar de hele buurt wilde dat niet. In de tijd dat ze de school aan het verbouwen waren, zijn de kinderen van de Sint Alfonsusschool naar de Balansschool gegaan, voor ongeveer 1 jaar. De Balansschool en de Sint Alfonsusschool werden toen de werkzaamheden klaar waren samen één school en die heet nu dus de Synergieschool. De leermethodes zijn ook heel erg veranderd. Iedereen heeft iPads of Chromebooks (laptops). We zitten ook niet meer in een vaste groep. Je zit bij een groep die past bij jouw eigen niveau. Er zijn 4 units, unit 1 tot en met unit 4. Als je het vergelijkt met andere basisscholen, is Unit 1 hetzelfde als groep 1/2, unit 2 is groep 3/4, unit 3 is groep 5/6 en unit 4 groep 7/8. In iedere unit heb je 5 klassen. 4A, 4B, 4C, 4D en 4E. Ik zit in groep 8 4E.
Er zitten ook kinderen in mijn klas die in groep 7 zitten. Ik zie ze alleen tijdens de pauze en tijdens de stamgroeptijd. Stamgroeptijd houdt in, dat je anderhalf uur samen met je eigen klas zit en dat we dan bijvoorbeeld samen les hebben of dat je iets voor jezelf mag doen. Ik heb tot slot nog iets leuks om te vertellen. Wij hebben een glijbaan in onze school, ja een echte GLIJBAAN. Soms mogen we van de glijbaan af en soms niet. Kom zeker een keertje kijken naar de Synergieschool het is een superleuke school.

Juf Audrey 25 jaar juf op onze school

Juf Audrey getrouwd met haar kleuters

DOOR: KYLAN WEVERS

ROERMOND - Juf Audrey. Op 1 augustus van het jaar 1995, is zij begonnen met werken op de Alfonsusschool. En dat doet ze nog steeds, al heet het nu de Synergieschool. Dat betekent dat de juf 25 jaar juf in het onderwijs is en dat vindt ze zelf heel bijzonder. Eigenlijk had dat jubileum dit jaar groots gevierd moeten worden, maar omdat er corona was heeft het niet zo leuk uitgepakt.

Want iedereen moest in een lockdown om ervoor te zorgen dat het coronavirus niet verder verspreid werd. Dus heeft Juf Audrey het jubileum alleen gevierd met haar man en kinderen. Toen ze door de lockdown lang thuis zat, dacht ze wel eens terug aan haar mooiste schooljaar als juf.

Juf of kapster

"Toen ik vroeger klein was speelden mijn broertje en ik schooltje. En ik speelde zelf ook vaak kapper. Ik knipte en waste wel eens mijn moeders haren. Omdat ik zo vaak kapper én schooltje speelde wist ik nooit goed wat ik dan later wilde worden. Ik kon lang niet kiezen tussen juf of kapper worden. Maar uiteindelijk heb ik er toch voor gekozen om juf te worden", vertelt Juf Audrey.

Kleuters

Het schooljaar waaraan zij vaak terugdenkt is het jaar waarin ze met haar man en alle kleuters van haar toenmalige klas, in de kapel op de Kapellerlaan trouwde. Dat was in het jaar 1998. Dat vind Juf Audrey echt een heel mooie herinnering die ze voor altijd zal koesteren. Juf Audrey is blij dat ze al zo lang op deze school mag werken. De groepen die ze had waren groep 1,2,4,5,7 en 8. In al die jaren dat ze verbonden was aan school, heeft ze nooit gedacht dat ze zo lang op deze school zou mogen werken.

Ook na 25 jaar nog altijd met plezier naar school.
Foto door: Kylan Wevers

Mijn leukste herinnering aan de Synergieschool is...

Ik ga de juffen, meesters en al mijn vrienden heel erg missen van deze school.
- Dyangelo Frissen

Mijn leukste herinnering is de musical die ik heb gedaan met alle kinderen.
- Temi Adegbuyi

De jaren op de Synergieschool waren de beste jaren ooit.
- Rayan Messaoudi

De musical is een hele leuke en mooie herinnering.
- Sophie Clumpkens

Het leukste van deze school vond ik de gymlessen.
- Levi Bongartz

De leukste herinnering is dat we de musical hebben gedaan.
- Vingino Janssen

Ik ga alle herinneringen missen die ik in unit 3 heb meegemaakt.
- Jearno Hameleers

Ik vond de musical het leukst wat we hebben gedaan dit schooljaar.
- Raphael Brinkman

"Synergieschool, centrum voor leven en leren, wil kinderen graag toerusten voor een leven in de 21e eeuw. Wij willen gelijke kansen bieden door een ongelijk aanbod. Hiervoor zetten wij cultuureducatie in, waardoor we een grote variatie in aanbod hebben en kinderen hun eigen talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen."

Julia Derix
Cultuurcoördinator
Synergieschool
'Alle kinderen speciaal'

"Dans in het onderwijs is méér dan leuk. Dans is ter ondersteuning van de leerontwikkeling. Dans laat kinderen via ervaring genieten, fantaseren en verwonderen zoals kunst en cultuur bedoeld zijn.
Dans in het onderwijs is het ervaren van mogelijkheden."

Sophie Everaerts
Theatermaker, danseres, docent en choreograaf
Dansen met Sophie

Iris Lacroix (cultuurcoördinator De Ortolaan)

Cultuurmeester brengt verdieping en continuïteit in cultuureducatie

“Wat doet een beer als hij op jacht is”, vraagt cultuurmeester Barbara de Vries aan de leerlingen van de bredeschool Het Dal in Weert. Met gebaren laat ze zien hoe de beer over een tak springt, langs een boom loopt en onder de bladeren kruipt. “Doen jullie mee?”

Barbara de Vries is van huis uit vakdocent drama en zorgt als cultuurmeester voor verdieping en verankering van cultuureducatie op de basisscholen. “Leerkrachten hebben het vaak druk. Ik kijk wat er al aan cultuureducatie wordt gedaan en zoek samen met de school naar wat ze met cultuureducatie willen en hoe dat het beste in het onderwijs kan worden ingebed.”

Drama

Drama leent zich bij uitstek om in te zetten bij taalachterstand en conflictsituaties in de klas. “Met lichaamstaal en expressie leer je de kinderen dat ze een andere rol kunnen aannemen. Wat hun zelfvertrouwen vergroot.” Ter verduidelijking noemt Barbara het schoolproject over afval. “Drama hebben we hier ingezet om er op een andere manier en spelenderwijs naar te kijken. Bijvoorbeeld vanuit de rol van vuilnisman en deftige dame.”

Toepassen

Barbara helpt de leerkrachten om in hun lessen dramaelementen toe te passen. Drama is geen doel, maar eerder een middel ter ondersteuning van de lesstof. “De tafel van vier kun je prima dansend aanleren. En een redactiesom uitbeelden kan heel verfrissend werken.” Als cultuurmeester neemt Barbara de Vries de leerkrachten stap voor stap mee in het proces. “Ik laat zien wat er mogelijk is, doe het voor en geef aanwijzingen. Het uiteindelijke doel is dat de leerkrachten drama steeds meer zelfstandig kunnen toepassen in hun lessen. Maar ze hoeven echt geen acteurs te worden”, lacht De Vries.

Cultuurmeester

Het mooie van de cultuurmeester is dat het een externe vakdocent in een discipline is, die voor drie jaar wordt toegevoegd aan het lerarenteam. Enerzijds om les te geven en anderzijds ter ondersteuning van het team bij het formuleren van een visie en coaching. Zo werkt de school aan verdieping en continuïteit en wordt cultuureducatie écht iets van de school.

Iris Lacroix, cultuurcoördinator De Ortolaan:

"Zonder DOEN! waren we niet zover gekomen"

Bij De Ortolaan in Roermond, een school voor voortgezet speciaal onderwijs, staat op het domein (de gang) een tweemeterhoge versierde kartonnen vrijheidsboom. Het is voor de school een tastbare herinnering aan een DOEN!-project. Voor Iris Lacroix, cultuurcoördinator bij De Ortolaan bovendien ook een succesvol voorbeeld van de inzet van kunst en cultuur binnen het speciaal onderwijs.

Onderwijs moet volgens Iris altijd zoveel mogelijk betekenisvol zijn, zodat kinderen eigenaarschap gaan tonen. "Wat ik wil is een omgeving creëren waarin jongeren kunnen leren, ontwikkelen en groeien. Kunst en cultuur kunnen daarin bijdragen." Bijna dagelijks ziet Iris de resultaten van haar inspanningen. Of dit nu twee jongens zijn die perspectief tekenen en tegen elkaar zeggen dat zij in elk geval al weten wat perspectief is, als ze straks stage lopen bij het timmerbedrijf. Of dat leerlingen die de workshop fotografie hebben gevolgd, in de bovenbouw betere foto's maken van hun stageplaats.

Vrijheidsbomen

De mooiste herinnering heeft Iris aan het Vrijheidsbomenproject, waarbij de Tweede Wereldoorlog op een andere manier besproken en tastbaar werd. Zo werd het begrip vrijheid vertaald naar drie kernwaarden en gekoppeld aan een boom waardoor de versiering van de boom een diepere betekenis kreeg. In het project klopte volgens Iris alles: "Zoals de eerste les met een filmpje waarin de jongeren Roermondse straten en namen van mensen herkenden. Of de gastdocent schilderen die alle kids aan het schilderen kreeg en hen breder liet kijken. Tot het bezoek aan ECI waar de bomen van de deelnemende scholen geëxposeerd werden."

Goede samenwerking

Door de samenwerking met DOEN! in de persoon van Marion Beerens heeft Iris binnen De Ortolaan cultuureducatie op de kaart gezet. Aan de hand van de Cultuurloper zijn de doelen en competenties vastgelegd en liggen er nu jaarplanners die ingezet worden voor de tweejarige onderbouw. Iris: "Marion is een sterke tussenpersoon en ontzorgt mij. Als ik alles zelf had moeten doen, dan had ik dit niet gered. Ik weet dat we het samen hebben gedaan, maar zonder DOEN! hadden we heel veel toffe dingen misschien niet gedaan en hadden onze kids het theater nog steeds niet ge-zien. DOEN! heeft onze school heel veel goeds gebracht."

Barbara de Vries (vakdocent drama en cultuurmeester basisschool Het Dal)

De intermediair van DOEN!:
Verbindende schakel tussen onderwijs en cultuur

De intermediairs van DOEN! vormen de verbinding tussen het onderwijs en de kunst- & cultuursector. Ze voeren ambitiegesprekken met de teams en directies van de scholen om zo te komen tot de juiste vragen voor de samenwerkende culturele partners. Daarnaast ondersteunen ze scholen bij het vinden van de juiste culturele partners voor de uitvoering, de ontwikkeling van de projectplannen en het uitvoeringsproces. Aan de andere kant adviseren de intermediairs de culturele partners bij de totstandkoming van vernieuwend aanbod voor het onderwijs.

Elke intermediair heeft zijn eigen werkgebied en heeft daarbinnen zijn vaste scholen. Voor de intermediairs in de gemeenten Weert en Nederweert geldt dat zij ook combinatiefunctionaris zijn. Hierdoor hebben zij een zeer sterke binding met het culturele veld. Voor de overige gemeenten geldt dat de intermediair nauw samenwerkt en afstemt met de combinatiefunctionaris.

Kortom, de intermediairs zijn de link tussen vraag en aanbod en het eerste aanspreekpunt als het gaat om cultuureducatie in Midden-Limburg. Ze zijn daarnaast begeleider, coach en regisseur van de vele soorten trajecten die DOEN! voor en met scholen, vakdocenten en cultuuraanbieders uitzet. En … ze zijn een kei in dingen GOED doen.

v.l.n.r.: Ed Hul (intermediair gemeenten Echt-Susteren en Maasgouw), Johannie van Tuel (intermediair gemeente Weert), Rian van Houts (intermediair gemeente Leudal), Marion Beerens (intermediair gemeenten Roerdalen en Roermond) en Cyrina van der Bolt (intermediair gemeente Nederweert

CmK-2: een overzicht in cijfers

Aantal gemeenten	7
Aantal deelnemende scholen po	69
Aantal deelnemende scholen vo	2
Waarvan sbo / vso / zmlk	5
Bereik aantal leerlingen	14.720
Bereik aantal teamleden	1.315
Aantal intermediairs	5
Aantal combinatiefunctionarissen	6
Aantal toegekende co-creaties	133
Aantal toegekende overige projecten	45
Aantal vakdocenten / aanbieders / samenwerkingspartners	> 100
Aantal icc'ers gecertificeerd via DOEN!	20
Aantal Meet & Greets	4

Colofon

Samen DOEN! is een eenmalige uitgave van DOEN! Midden-Limburg, het uitvoeringsprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit in Midden Limburg. Penvoerders, RICK Weert en ECI Cultuurfabriek Roermond, hebben daarvoor de handen ineengeslagen en werken samen met het onderwijs en de culturele omgeving aan het gemeenschappelijk doel om de ontwikkeling van kinderen door middel van cultuureducatie te stimuleren.

Eindredactie
DOEN! Midden-Limburg

Idee en coördinatie
Cyrina van der Bolt, Marion Beerens, Ed Hul en Johannie van Tuel | Intermediairs DOEN!

Teksten
Francis Bruekers | Sparkle Tekst & Communicatie
Arjanne van Voorst | Elk verhaal heeft zijn eigen kleur
Gaby Dings | G-Kracht Communicatie
Cyrina van der Bolt | DOEN! Midden-Limburg

Fotografie
Ed Hul

Ontwerp en vormgeving
Lobke Houkes | Atelier Lobke Houkes

Samen DOEN! is een uitgave van:

DOEN! Midden-Limburg is een samenwerking van RICK Weert en ECI cultuurfabriek Roermond en wordt mede mogelijk gemaakt door Fonds voor Cultuurparticipatie en Provincie Limburg.

© 2021 DOEN! Midden-Limburg, www.doenmiddenlimburg.nl

Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij
elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.